

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, පොලී අනුපාතික, මුදල් සහ ණය

විඩි-19 වසංගතය ව්‍යාප්ත වේම ආරම්භ වූ 2020 වසරේ මුදල් සමයේ සිට 2021 කෙටි වසරේ අගෝස්තු මස මැද දක්වා කාලය තුළ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ඉතා ලිඛිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් පවත්වාගෙන ගියේය. එවැනි ලිඛිල් ප්‍රතිපත්ති මගින් වෙළඳපාල පොලී අනුපාතික මෙනෙක් වාර්තා වූ අවම මට්ටම් දක්වා අඩු වීමට උපකාරී ව්‍යව මෙන්ම, දේශීය මුදල් වෙළඳපාල වෙත ප්‍රමාණවත් උවකිලනාවක් සැපයු අතර, එමගින් වසංගතයෙන් පිබාවට පත් වූ පුද්ගලයින්ට සහ ව්‍යාපාරවලට සහාය ලබා දෙමින් වසංගතය හේතුවෙන් ඇති වූ අහිතකර බලපැමිවලින් ආරථික ක්‍රියාකාරකම් නැවත නග සිටුවීමට ද උපකාරී විය. වසංගතය හේතුවෙන් රජයේ මුදල් ප්‍රවාහයට සිදු වූ බාධා මධ්‍යයේ මහ බැංකුව රජයට සැලකිය යුතු මූල්‍ය ආධාර සැපයුවේය. අරමුදල් පිටිවැය අඩු වීම සහ ඉහළ මට්ටම්වල පැවති දේශීය මුදල් වෙළඳපාල උවකිලනාවයෙහි සහාය ලබමින් බැංකු පද්ධතිය මගින් පොද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් මෙය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ තිය අතර, ඒ සමගම රාජ්‍ය අංශය වෙත ලබා දුන් මෙය ප්‍රමාණය ද ඉහළ යැමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2021 වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළදී දේශීය මෙය සහ මුදල් සැපයුම සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය. ආරථික ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රමයෙන් යථා තත්ත්වයට පත් වීමන් සමග මැද කාලීනව ඇති විය හැකි උද්ධමන පිබින සැලකිල්ලට ගනිමින් මහ බැංකුව 2021 වසරේ අගෝස්තු මස මැද දී සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය දැඩි කළ අතර, විදේශීය අංශය මත වූ පිබින ඉහළ යැම මධ්‍යයේ දේශීය සහ විදේශීය මුදල් තැන්පතු පොලී අනුපාතික අතර දක්නට ලැබුණු ඇතැම් විෂම හැසිරීම් නිවැරදි කිරීමක් ද සිදු කළේය. මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය දැඩි කිරීමෙන් අනෙකුට, කෙරිකාලීන මුදල් වෙළඳපාල පොලී අනුපාතික ඉහළ තිය අතර, අනෙකුත් වෙළඳපාල පොලී අනුපාතික ද තරමක් වැඩි වී ඉහළ මට්ටම්වල ස්ථායී වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

7.1 ක්‍රි ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය

පුද්ගලයින්ට සහ ව්‍යාපාරවලට මෙන්ම සමස්ත ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් කෙරෙහි වසංගතයෙන් ඇති කරන ලද පෙර නොවූ අහිතකර බලපෑම් හේතුවෙන් දිරිස කාලයක් මුදල්ලේ ඉතා ලිඛිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් පවත්වාගෙන යැමට සිදු විය. මහ බැංකුව ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික, එනම් නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය, බැංකු අනුපාතිකය මෙන්ම බලපත්‍රාලායි වාණිජ බැංකු සතු සියලුම රුපියල් තැන්පතු වගකීම් සඳහා අදාළ වන ව්‍යවස්ථාපිත සංවිත අනුපාතය මෙතෙක් වාර්තා වූ අවම මට්ටම් දක්වා අඩු කළ අතර, දේශීය මුදල් වෙළඳපාල වෙත විශාල උවසිලතාවක් සැපයුවේය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, සමස්ත පොලී අනුපාතික ව්‍යුහය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වූ අතර, එමගින් පෙළද්‍රලික හා රාජ්‍ය යන දෙඅංශයටම අඩු පිරිවැය යටතේ අරමුදල් ලබා ගැනීමට හැකි විය. තවද, 2020 වසරේදී හඳුන්වා දුන් නිය ආපසු ගෙවීමේ කාලය ලිඛිල් කිරීම් සහ සහන නිය යෝජනා ක්‍රම මගින් වසංගතයෙන් පිඩාවට පත් වූ පුද්ගලයින්ට සහ ව්‍යාපාරවලට තවදුරටත් සහන සැලකීය. මිට අම්තරව, වසංගතය මධ්‍යයේ ඇති වූ රඟයේ මුදල් ප්‍රවාහ ද්‍රූෂ්කරතා සැලකිල්ලට ගනිමින්, මහ බැංකුව විසින් රඟයට පෙර නොවූ මූල්‍ය සහායයන් ලබාදෙන ලදී. එහෙත්, විදේශීය අංශයේ සහ මූල්‍ය වෙළඳපාල අසම්තුලිතතාවන්ට පිළියම් යෙදීම අරමුණු කරගනිමින් මෙන්ම, වැඩිදියුණු වූ වර්ධන අපේක්ෂා මධ්‍යයේ මැදි කාලීනව අධික උද්ධමන පිඩින ඇති විම වැළැක්වීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් 2021 වසරේ අගෝස්තු මස මැද දී මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය දැඩි කළ අතර, මෙතෙක් ලබා දුන් මුදල් ප්‍රතිපත්ති උත්තේෂක ආපසු හැරවීම ආරම්භ කරන ලදී. මුදල් ප්‍රතිපත්තිය දැඩි

කොට්ඨාස-19 වසංගතය

පැනීර්මන් සමාග්‍රී 2020

විසරේ මුදල් කාලයේ සිට පෙර නොවූ
ලෙස මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ලිඛිල් කිරීම
ආරම්භ කළ මහ බැංකුව 2021 වසරේ
අගෝස්තු මස මැද දී සිය මුදල්
ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය දැඩි කළේය...

කිරීමෙන් පසුව දේශීය මුදල් වෙළඳපාල උවසිලතාව හිගයක් දක්වා පහත වැළැණු අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කෙටි කාලීන වෙළඳපාල පොලී අනුපාතික ඉහළ යැම සඳහා ඉඩ සලසන අතරම, වෙළඳපාල තුළ රුපියල් සහ විදේශ මුදල් තැන්පතු උපකරණ මත වූ පොලී අනුපාතික අතර පැවති විෂමතාවලට පිළියම් යෙදීම සඳහා 2021 වසරේ අගෝස්තු මාසයේදී මහ බැංකුව විසින් බලපත්‍රාලායි

වාණිජ බැංකුවල සහ ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවේ විදේශ මුදල් තැන්පතු උපකරණ මත උපරිම පොලී අනුපාතික සීමාවක් පනවන ලදී.

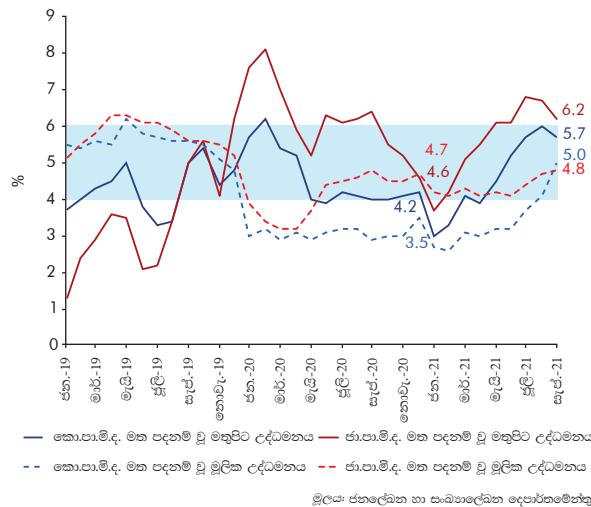
2021 වසරේ මුල් මාසවලදී ඉලක්කගත පරාසයේ පහළ සීමාවට වඩා අඩු මට්ටමක පැවති කොළඹ පාරිභෝගික මිල දරුගතය (කො.පා.මි.ද., 2013-100) මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යය මතුපිට උද්ධමනය, ඉන් පසුව ප්‍රධාන වශයෙන් ආහාර මිල ගණන් වැඩි වීම හේතුවෙන්

ප්‍රධාන වශයෙන් වසංගතය
සහ අයහැන් කාලයුත්සික
නත්තේ හේතුවෙන් සැපයුම් අංශයේ
ඇති වූ බාධා සහ තුමයෙන් වර්ධනය
වන ඉල්ලුම් තිබා ද කිළුවීම් කරමින්
මෙන මාසවලදී උද්ධමනය ඉහළ යැමේ
ප්‍රවත්තාවක් පෙන්වුම් කළේය...

ක්‍රමයෙන් ඉහළ යියේය. ඉහළ යන ගෝලීය වෙළඳ භාණ්ඩ මිල ගණන්වලට අනුකූලව භාණ්ඩ කිහිපයක පරිභාලිත මිල ගණන් ඉහළ නැංවීම ද උද්ධමනය ඉහළ යැමට හේතු විය. මිට සමාන ප්‍රවත්තාවක් අනුගමනය කරමින්, ජාතික පාරිභෝගික මිල දරුගතය (ජ.පා.මි.ද., 2013-100) මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යය මතුපිට උද්ධමනය ද වැඩි වූ අතර, ආහාර කාණ්ඩය මත වූ වැඩි බර තැබීම හේතුවෙන් එම උද්ධමනය සාපේක්ෂව ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. 2021 වසරේ මුල් හාගය තුළ අඩු මට්ටමක පැවති මූලික උද්ධමනය, ඉන්පසුව ක්‍රමයෙන් ඉහළ ගිය අතර, එ සඳහා වෙනත් ආහාර ද්‍රව්‍ය කිහිපයක මිල ඉහළ යැම මෙන්ම, අධ්‍යාපන, සෞඛ්‍ය, හෝටල් හා ආපනාගාලා වැනි නිතර මිල වෙනස් නොකරන ආහාර නොවන කාණ්ඩයේ අංශවලට අදාළ මිල ගණන් වෙනස් විම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්

7.1 රෘප සටහන

මොකද සහ මුදල් උද්ධමනයේ තැකිරීම (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යය)

තුමයෙන් යථා තත්ත්වයට පත් වීමත් සමග උද්ධමනය මත ඇති ඉල්ලුම් පිඩින ද මැත් මාසවල උද්ධමන ප්‍රවණතාව තුළින් පිළිබඳ විය.

ආර්ථිකයේ තිරසාර වර්ධනයට සහාය වෙමින් මැදි කාලීනව උද්ධමනය 4-6% ඉලක්කය තුළ පවත්වා ගැනීමේ මහ බැංකුවේ අරමුණට අනුකූලව, මෙහෙයුම් ඉලක්කය වන බරිත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය අපේක්ෂිත මට්ටමේ පවත්වා ගනීමින් මහ බැංකුව නමායිලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව යටතේ සිය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය අඛණ්ඩව ත්‍රියාන්තක කළේය. මුදල් ප්‍රතිපත්ති සහ්තිවේදනයට අනුව, විශේෂයෙන් නුදුරු කාලීනව ආර්ථිකය ස්ථායි කිරීම සඳහා යෝජිත රාමුව පිළිබඳ සියලුම පාර්ශ්වකරුවන් දැනුම්වත් කිරීම උදෙසා මහ බැංකුව විසින් 2021 වසරේ ඔක්තෝබර් මාසයේදී සාර්ව ආර්ථික හා මූල්‍ය පැවති ස්ථායිතාවය සහතික කිරීම සඳහා වන සය මායික පෙර දැක්ම් ඉදිරිපත් කරන ලදී. මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය පිළිබඳ තිනිපතා නිකුත් වන මාධ්‍ය තිවේදනයන්ට අමතරව,

මැදි කාලීනව උද්ධමනය

මැදි තන් ඉලක්කමක මට්ටමේ
පවත්වා ගන්නා අතරම ආර්ථිකය එකිනෙකුව
වින් වර්ධන මාවතට පැහැදිලිව පැවති සහයෝගය දැක්වීම මුදල් ප්‍රතිපත්තිය අරමුණ වේ...

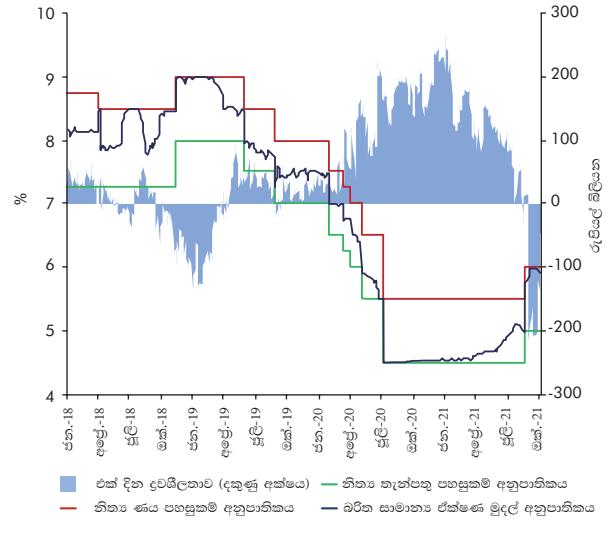
ප්‍රධාන සාර්ව ආර්ථික විවෘතයන්හි ඉදිරිකාලීන ගමන්මග පිළිබඳව ආර්ථිකයේ පාර්ශ්වකරුවන්ට වැඩි පැහැදිලි කිරීමක් ලබා දීම සඳහා මහ බැංකුව 2022 වසරේ මුදල් කාලයේ සිට සවිස්තරාත්මක මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාර්තාවක් ප්‍රකාශයට පත් කිරීම ආරම්භ කිරීමට තිරණය කර ඇත.

7.2 වෙළඳපොළ ද්‍රව්‍යීලනාව සහ පොලී අනුපාතිකවල

හැසිරුම

2021 වසරේ මැදි භාගය වන තෙක් සැලකිය යුතු අතිරික්ත මට්ටමක පැවති දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ රුපියල් ද්‍රව්‍යීලනාව, 2021 වසරේ සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට ව්‍යවස්ථාපිත සංවිධාන අනුපාතය ඉහළ නැංවීම හේතුවෙන් සැලකිය යුතු ලෙස ඇඩු විය. පාර්ශ්ව වෙළඳපොළ වෙන්දේසිවලදී සහ සුජු ලෙස මහ බැංකුව විසින් රජයේ සුරක්ෂා පත් මිලදී ගැනීම හරහා ලබා දුන් සැලකිය යුතු ද්‍රව්‍යීලනාව 2021 වසරේ අතිරික්ත ද්‍රව්‍යීලනාව සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. කෙසේ වෙතත්, දළ නිල සංවිධාන භාවිතා කරමින් රජයේ විදේශ ගාය ආපසු ගෙවීම්, මහජනතාව බැංකු පද්ධතියෙන් සැලකිය යුතු ලෙස මුදල් ආපසු ගැනීම සහ දේශීය බැංකු සමග පැවති

7.2 රුප සටහන
ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික, බරිත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය සහ මුදල් වෙළඳපොළහි වික් දින ද්‍රව්‍යීලනාව

මුදල් සි ලංඡා මා බැංකුව

විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීමේ-විකිණීමේ යුවමාරු ගිවිසුම් කළුපිරිම හේතුවෙන් 2021 වසරේ අගේස්තු මස මැදි වන විට දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රව්‍යීලනාව සුභ හිගයක මට්ටමක් දක්වා අඩු විය. මේ අතර, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය දැඩි කිරීමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2021 වසරේ සැප්තැම්බර් මස සිට වෙළඳපොළ රුපියල් ද්‍රව්‍යීලනාව තවදුරටත් අඩු විය. වෙළඳපොළ රුපියල් ද්‍රව්‍යීලනාව හිග මට්ටමේ පවත්වා ගෙන යන අතරම, අසම්මිතික ද්‍රව්‍යීලනා ව්‍යාප්තිය සහ ද්‍රව්‍යීලනා මට්ටම විවෘතය වීම සලකා බලීම්, මහ බැංකුව විවත වෙළඳපොළ කටයුතු සිදු කිරීම ආරම්භ කළේය. බැංකු අතර පැවති අසම්මිතික ද්‍රව්‍යීලනා ව්‍යාප්තිය

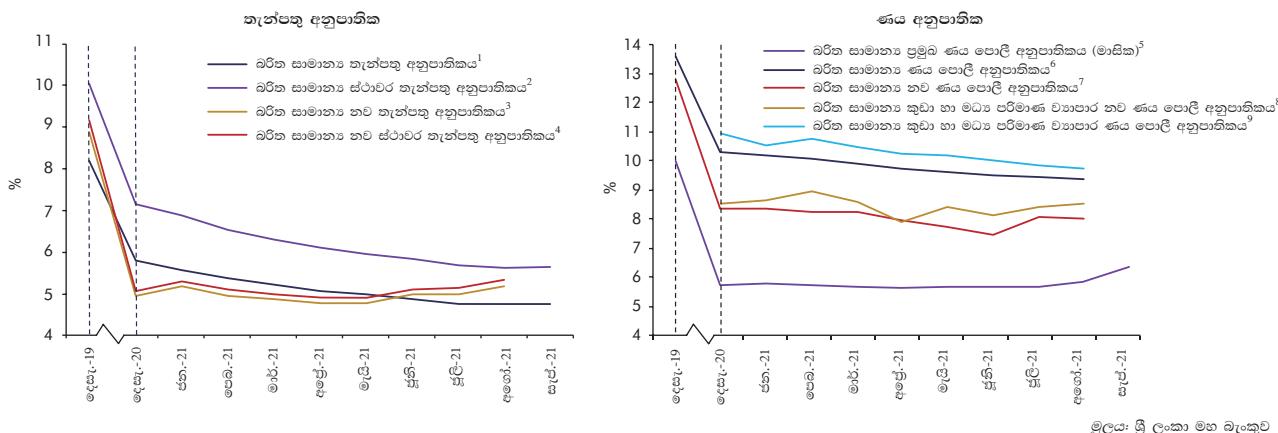

විකිණී සංවිධාන අනුපාතය

ප්‍රතිශාංක 2කින් වැඩි කිරීම
මගින් දේශීය මුදල් වෙළඳපොළන් රැකියල් බ්ලියන 170ක පමණ
ද්‍රව්‍යීලනාවත් අවශ්‍යෝගීතාය
කර ගන්නා ලදී...

මධ්‍යයේ, බරිත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය අපේක්ෂිත මට්ටමේ පවත්වා ගැනීම සඳහා එක් දින සහ කාලීන ප්‍රතිමිලදී ගැනුම වෙන්දේසි පැවතීම්විය. ඇතැම් බැංකු මහ බැංකුවේ නිතා සය පැහැදිලි වෙත නිතර ප්‍රවේශ වීම වැළැක්වීම සඳහා ද්‍රව්‍යීලනාව සැපයීමට මහ බැංකුව වරින් වර ප්‍රතිවිකුණු වෙන්දේසි ද පැවතීම්විය. ද්‍රව්‍යීලනා තත්ත්වයට ප්‍රතිවාර වශයෙන්, 2021 වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළදී බරිත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරෝඩ්වේ ඉහළ සීමාව දක්වා කුමයෙන් වැඩි විය.

7.3 රුප සටහන තොරාගේ වෙළඳපොල පොලී අනුපාතිකවල තැකිරෝ

මූදල හි ලංකා මහ බැංකුව

ලිඛිල් මුදල් තත්ත්ව හේතුවෙන් පහළ යැමක් පෙන්වුම් කළ බොහෝ වෙළඳපොල පොලී අනුපාතිකවල එම ප්‍රවණතාව 2021 වසරේ අගේස්තු මස මැද දී මුදල් ප්‍රතිපත්තිය දැඩි කිරීමෙන් පසු වෙනස් විය. දේශීය මුදල් වෙළඳපොල තුළ විශාල ද්‍රව්‍යීකාරක පැවතිම් මධ්‍යයේ පෙර නොවූ මට්ටමේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ලිඛිල් කිරීම වෙළඳපොල පොලී අනුපාතික පහළ මට්ටම්වල පවත්වා ගැනීමට උපකාරී විය. 2020 වසරේදී දක්නට ලද ප්‍රවණතාව පවත්වා ගනිමින්, 2021 වසරේ ජුනි මාසය වන තෙක් වෙළඳපොල තැන්පතු පොලී අනුපාතිකවල සමස්ත අඩුවීමක් පෙන්වුම් කෙරිණි. 2021 වසරේදී වෙළඳපොල නය පොලී අනුපාතික ද මෙතෙක් වූ අඩුම අගයන් වාර්තා කළේය. විශේෂයෙන්ම වසර්ගතයෙන් දැඩි ලෙස බලපෑමට ලක් වූ අංගයක් වන ක්ෂේර, කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා වූ නය පොලී අනුපාතික, සාමාන්‍යයක් ලෙස, වෙළඳපොලෙහි නය පොලී අනුපාතිකවල සමස්ත ප්‍රවණතාවට අනුකූලව සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, තොරාගත් නය උපකරණ සහ අංශ සඳහා, විශේෂයෙන් සුරක්ෂිත රහිත නය, සහ ප්‍රමුඛ ගනුදෙනුකරුවන් නොවන පාර්ශ්වයන්ට ලබා දුන් නය අනුපාතික තරමක් ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. තවද, වෙළඳපොල පොලී අනුපාතික අඩු මට්ටම දක්වා පහත වැට්ටන් සමග තැන්පතුවල, විශේෂයෙන්ම ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු සහ කෙටි කාලීන ස්ථාවර තැන්පතුවල, මූර්ත ප්‍රතිලාභ සාන් අගයක් විය. කෙසේ වෙතත්, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය දැඩි කිරීමන් සමග නව තැන්පතු අනුපාතික ඉහළ ගිය අතර වෙළඳපොල නව නය පොලී අනුපාතික ක්මයෙන් ඉහළ යැම ආරම්භ විය.

දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොල තුළ පවතින සිමිත ද්‍රව්‍යීකාර මධ්‍යයේ විදේශ විනිමය ලබා ගැනීම සඳහා බැංකු අතර පැවති තරගකාරීන්වය ප්‍රධාන වශයෙන් පිළිබඳ කරමින්, විදේශ මුදල් තැන්පතු මත වූ පොලී අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. දේශීය සහ විදේශීය මුදල් සඳහා වූ මූල්‍ය උපකරණ අතර පැවති පොලී අනුපාතික විෂමතා වර්ධනය වීම වැළැක්වීම සඳහා 2021 වසරේ අගේස්තු මස අවසානයේදී බලපත්‍රලාභී බැංකුවල විදේශීය මුදල් තැන්පතු සඳහා උපරිම පොලී අනුපාතිකයක් පනවන ලදී.

7.3 මුදල් සහ ණය

පුළුල් මුදල් සැපයුමේ (M_{2b}) වර්ධනය 2020 වසරේ ඔක්තෝබර් මාසයේ සිට 20%කට වඩා ඉහළ මට්ටමක පැවති අතර සමස්ත පුළුල් මුදල් සැපයුම 2021 වසරේ අගේස්තු මස අවසානය වන විට රුපීයල් රුලියන 10.5ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය පෙර නොවූ ලෙස ලිඛිල් කිරීම හේතුවෙන් පෙළඳගැනීම අංගය සහ රාජ්‍ය අංශය වෙත ලබා දුන් දේශීය නය සැලකිය

පුතු ලෙස ප්‍රසාරණය වූ අතර එය පුළුල් මුදල් සැපයුමේ ඉහළ යැම් සඳහා දායක විය.

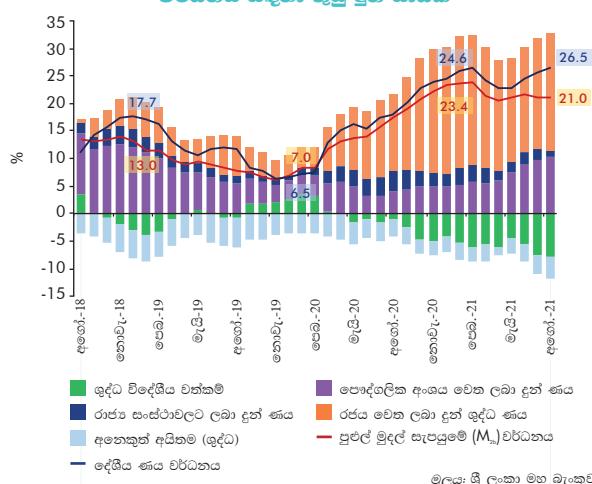
පුළුල් මුදල් සැපයුමේ වත්කම් අංශය සැලකු විට, මුදල් සැපයුමේ ප්‍රසාරණය සඳහා බැංකු පද්ධතියේ ගුද්ධ දේශීය වත්කම් ඉහළ යැම් මුළුමතින්ම දායක වූ අතර, ප්‍රධාන වශයෙන් මහ බැංකුවේ ගුද්ධ විදේශීය වත්කම් අඩු වීම හේතුවෙන් බැංකු පද්ධතියේ ගුද්ධ විදේශීය වත්කම් සැලකිය පුතු ලෙස අඩු විය. වස්‍යගත තත්ත්වය සහ ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොල වෙත පැවති සිම්ත ප්‍රවේශය මධ්‍යයේ

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ
මින්ල මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවල
සහ රජයේ ණය ගැනීමේ අවශ්‍යතාව
ඇඟික ලෙස මහ බැංකුව මගින්
මූල්‍යනය කිරීමේ ප්‍රතිව්‍යාක් ලෙස
2020 වසරේ මැද භාගයේ සිට 2021
වසරේ අගෝස්තු මාසය දක්වා කාලය
තුළ පුළුල් මුදල් සැපයුම් සැලකිය යුතු
ලෙස ඉහළ ගියේය...

රජයේ ඉහළ අරමුදල් අවශ්‍යතාව විභාල වශයෙන් බැංකු පද්ධතිය මගින් සපුරා ගන්නා ලදී. 2020 වසරේ දක්නට ලද ප්‍රවණතාව අඛණ්ඩව පැවතෙමින්, 2021 වසරේ ජනවාරි සිට අගෝස්තු දක්වා කාලය තුළදී බැංකු පද්ධතිය මගින් රජය වෙත ලබා දුන් ගුද්ධ නය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගැනීම මගින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත සපයන ලද සැලකිය යුතු මූල්‍ය සහාය ද මෙහි ඇතුළත් වේ. ඒ අනුව, මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත සපයන ලද ගුද්ධ නය 2021 වසරේ අගෝස්තු මාසයෙන් අවසන් වූ මාස අට තුළදී සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය.

7.4 රෘප සටහන

පුළුල් මුදල් සැපයුම් (M_{2b}) වාර්ෂික උක්සසමය වර්දනය සඳහා තහු දුන් සාකච්ඡා

7.1 සංඛ්‍යා සටහන

මුදල් සමස්කවල ප්‍රවණතා (අ)

	අගෝ.-21	2021 වසරේ මේ දැක්වා වෙනස
පුළුල් මුදල් සැපයුම (M _{2b})	10,513.6	1,107.9
ඇඟික විදේශීය වත්කම්	-701.0	-491.5
දේශීය දේශීය වත්කම්	11,214.6	1,599.4
රජයට ලබා දුන් ගුද්ධ නය	5,682.1	1,134.1
රෘජය සංස්ථාවලට ලබා දුන් නය	1,136.9	134.7
පොදුගලින අංශයට ලබා දුන් නය	6,795.5	624.6

(අ) නාව්‍යාලින

මිලය: ඩී ලංකා මහ බැංකුව

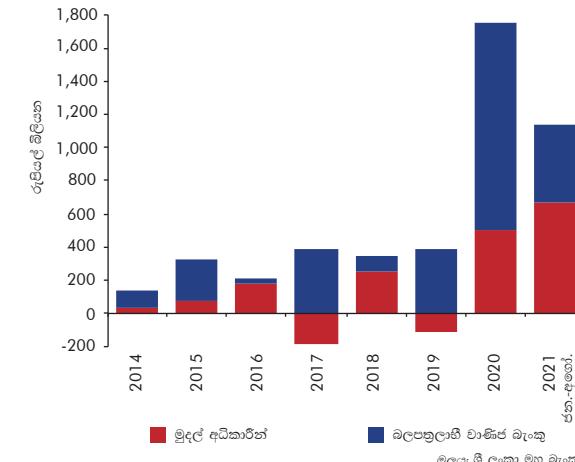
ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ඉහළ නැවීම සහ 2021 වසරේ සැපුරුම්බර් මස මැද සිට ලංසු පිළිගනු ලබන උපරිම එලදා අනුපාතික ඉවත් කිරීම හේතුවෙන් රජයේ සුරකුම්පත් මත එලදා අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යැමත් සමග

රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාර වෙත ඇඟික ලෙස ණය
ගලා යැම මෙන්ම, රජය වෙත ලබා දුන් ගුද්ධ නය පෙර නොවූ
ලෙස ඉහළ යැම අඛණ්ඩව පැවති
අතර, පොදුගලින අංශය වෙත
ලබා දුන් ණය වර්ධනය ද 2021 වසරේ
මේ දක්වා කාලය තුළදී සැලකිය යුතු
ලෙස ඉහළ ගියේය...

රජයේ සුරකුම්පත් සඳහා වන ප්‍රාථමික වෙන්දේසිවලදී මහ බැංකුව රජයේ සුරකුම්පත් මිලදී ගැනීමේ අවශ්‍යතාව ඉදිරි කාලය තුළදී ක්‍රමයෙන් අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. වස්‍යගතය ව්‍යාප්තියන් සමඟ රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාර විගාල ප්‍රමාණයක මූල්‍ය තත්ත්වය දුරටත් වීම පිළිබඳ කරමින් රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාර බලපත්‍රකාශී වාණිජ බැංකු වෙතින් ලබා ගත් රැඹියල් සහ විදේශ ව්‍යවහාරික

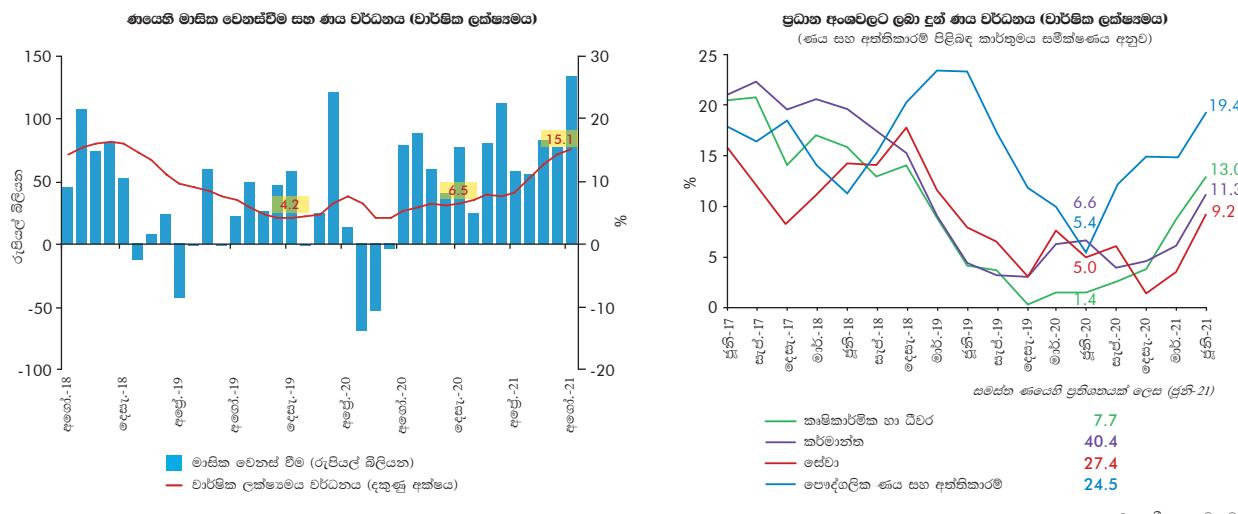
7.5 රෘප සටහන

බැංකු පුද්ධතියෙන් රජයට ලබා දුන් ගුද්ධ නය යායෙනි වාර්ෂික වෙනස

7.6 රූප සටහන

බලපත්‍රාලැංක වාණිජ බැංකු විසින් පොදුගැලීක අංශයට ලබා දුන් නිය

ඡ්‍රෑලය පිළි ලෙස මහ බැංකුව

මුදල් නිය 2021 වසරේ ජනවාරි සිට අගෝස්තු මාසය දක්වා කාලය තුළදී ඉහළ ගියේය.

පොදුගැලීක අංශය වෙත ලබා දුන් නිය ක්‍රමිකව වර්ධනය වෙමින් 2021 වසරේ අගෝස්තු මාසය අවසානය වන විට එය 15.1% ක වාර්ෂික ලක්ෂණමය වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. ඉතා අඩු වෙළඳපෙළ පොලී අනුපාතික, සහන නිය යෝජනා කුම, ආනයන සීමා ලිහිල් කිරීම මෙන්ම ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම ක්‍රමයෙන් යථා තත්ත්වයට පත් වීම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් දායක විය. 2020 වසර තුළදී වාර්තා වූ

රුපියල් බිලියන 374.1ක වාර්ෂික ඉහළ යැම හා සැසැදීමේදී පොදුගැලීක අංශය වෙත ලබා දුන් නිය 2021 වසරේ අගෝස්තු මාසයෙන් අවසන් වූ මාස අවක කාලය තුළදී රුපියල් බිලියන 624.කින් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. වසංගතයෙන් පිහිටුවට පත් වූ ව්‍යාපාර සහ ප්‍රදේශීලික සඳහා සහනය වීමට හඳුන්වා දුන් විවිධ නිය යෝජනා කුමවල සහයෝගයන් සමඟ 2021 වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළදී බැංකු පද්ධතිය මගින් ක්ෂේද, කුඩා හා මධ්‍ය පරිමා ව්‍යාපාර අංශය ඇතුළු ආර්ථිකයේ එළඳායී අංශ සඳහා ලබා දුන් නිය සැලකිය යුතු ඉහළ යැමක් දක්නට ලැබුණි.

7.2 සංඛ්‍යා සටහන

වාර්ෂික පොලී අනුපාතිකය 2

පොලී අනුපාතිකය	2018 අවසානයට	2019 අවසානයට	2020 අවසානයට	2021 සැප්. අවසානයට
ප්‍රධාන ප්‍රේෂීංසි පොලී අනුපාතික				
නිතර තැන්පත පෙනුකම් අනුපාතිකය	8.00	7.00	4.50	5.00
නිතර සය පෙනුකම් අනුපාතිකය	9.00	8.00	5.50	6.00
බරින සාමාන්‍ය ජ්‍යෙෂ්ඨ මූදල් අනුපාතිකය	8.95	7.45	4.55	5.94
රුපයේ පුරුෂුන් මත වැළඳ අනුපාතික				
ප්‍රාථමික වෙළඳපාල (ණ)				
භාණ්ඩාර බිල්පත්				
දින 91	10.01	7.51	4.69	6.70
දින 182	9.99	8.02	4.80	6.99
දින 364	11.20	8.45	5.05	7.01
භාණ්ඩාර බැඳුම්කර				
වසර 2	-	9.79	5.65	8.12
වසර 3	11.88	9.65	5.99	8.10
වසර 4	-	-	6.32	8.55
වසර 5	11.69	9.87	6.79	7.31
වසර 10	10.20	10.23	9.99	8.86
ද්‍රව්‍යීක වෙළඳපාල				
භාණ්ඩාර බිල්පත්				
දින 91	9.67	7.52	4.63	6.48
දින 182	9.96	7.88	4.73	6.59
දින 364	10.91	8.36	4.98	6.72
භාණ්ඩාර බැඳුම්කර				
වසර 2	11.16	8.60	5.56	7.37
වසර 3	11.42	9.08	5.96	8.17
වසර 4	11.54	9.46	6.40	8.92
වසර 5	11.58	9.67	6.65	9.31
වසර 10	11.87	10.05	7.55	10.15
බලපුළාහි වාණිජ බැංකු (ආ)				
නැශප්‍රා පොලී අනුපාතික				
දැනිරිකිරීමේ තැන්පතු	0.50-8.50	0.20-7.50	0.10-7.00	0.10-6.00 (ආ)
එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු (ආ)	4.53-15.00	3.55-15.00	0.25-15.00	0.25-15.00 (ආ)
බරින සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය (ඉ)	8.81	8.20	5.80	4.75
බරින සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය (ඉ)	10.85	10.05	7.14	5.64
බරින සාමාන්‍ය නව තැන්පතු අනුපාතිකය (ඉ)	10.94	8.89	4.93	5.19 (ආ)
බරින සාමාන්‍ය නව ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය (ඉ)	11.27	9.17	5.08	5.35 (ආ)
ණය පොලී අනුපාතික				
බරින සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ සය පොලී අනුපාතිකය-මායික	11.94	10.00	5.74	6.39
බරින සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතිකය	14.40	13.59	10.29	9.38 (ආ)
බරින සාමාන්‍ය නව සය පොලී අනුපාතිකය	14.54	12.80	8.38	8.04 (ආ)
අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන (ඊ)				
නැශප්‍රා පෙලේ අනුපාතික				
ජාතික දැනිරිකිරීමේ බැංකුව				
දැනිරිකිරීමේ තැන්පතු	4.00	4.00	3.50	3.50
එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු	10.50	9.83	5.25	5.50
බලපුළාහි මූදල් සමාගම (උ)				
දැනිරිකිරීමේ තැන්පතු	5.21-7.77	5.14-7.10	3.40-4.74	3.26-4.50 (ආ)
එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු	11.63-13.21	10.98-11.97	6.56-7.21	6.64-7.61 (ආ)
ණය පොලී අනුපාතික				
ජාතික දැනිරිකිරීමේ බැංකුව	6.75-16.25	12.00-14.50	7.00-10.00	7.50-11.50
රාජ්‍ය උක්ස හා ආයෝජන බැංකුව (උ)	10.50-20.00	10.25-18.00	8.73-12.50	7.50-12.50
බලපුළාහි මූදල් සමාගම (උ)				
ඕලු කළුවදු	16.17-28.80	14.75-27.40	14.31-28.97	13.26-27.00 (ආ)
කුලීය ගැනුම්	15.16-18.65	13.40-24.82	13.71-20.05	21.28-25.26 (ආ)
දුඩ් සහ දේපල මත ලබා දුන් සය (ආ)	18.94-19.21	15.53-16.71	19.95-22.30	-
කිස්වල දේපල මත ලබා දුන් සය (ආ)	-	-	-	13.89-16.50 (ආ)
සාම්බෑක සය වෙළඳපාල				
ණයකර	12.00-14.75	12.30-15.50	9.00-13.25	8.00-12.00
වාණිජ ප්‍රතිකා	13.10-15.00	13.00-16.25	6.50-15.50	6.25-11.50 (ආ)

(ආ) ආයතනාතම වෙන්දේපියේ නිවුත කළ බරින සාමාන්‍ය එලඟ අනුපාතික
 (ඇ) බලපෑනාති වූත්ස්ථ බැංක විසින් සියලු උග්‍රයන උද පෙළී අනුපාතික මත පහැම වේ

ଶ୍ରୀଯେନ୍ଦ୍ର: ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଆଧ୍ୟତ୍ତମା
କୋଳାଚି କୋଳାଚି ପ୍ରଭମାର୍ଗୀ
ଶ୍ରୀ ଲଙ୍କା ମହ ବୈଜ୍ଞାନି

(iii) මෙම සංඛ්‍යාත්මක පිළිබඳ මුදල් වී ඇත්තේ පැවත්වනු ලබයි.

(c) අනුමත බලපත්‍රකාණ එක

(డ್ರಿ) ಎಂದು ಪ್ರತಿಭಾವ ಶಾಖೆಯ ಸಾರ್ಥಕ ವಿಜ್ಞಾನ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿ

සහ බරත සාමාන්‍ය සුරාලර තුනපත්‍ර අනුපාතකය ගණනය කරනු ලබනෙන අදාළ ප්‍රාග්ධන ප්‍රංශවලිනා යා බිජා පැමිණා නා එක්ස්ප්‍රෝටර ප්‍රාග්ධන ප්‍රංශවලිනා නා

(*) පැවත්වා ඇතුළත් විට මෙම මූල්‍ය විභින් මෙම මූල්‍ය විභින් පැවත්වා ඇතුළත් විට

(c) තොනු වන අනෙකුත් ප්‍රාදේශීලික අංශ සඳහා සැපයුම් දෙන ලද පොලු අනුත්තක මත පෙන්වන ලේ.

අවශ්‍ය සාමාන්‍ය පෙරලු අනුපාතක මත පදනම් ලේ. 2021 වසර දඟා දැන තාවකාලික ලේ.

(L4) තෙවාස කරපුණු සඳහා දෙන නොය පමණ.

(ర) 2021 ජූලි මස සියලු ඉඩිම සහ දේපළ මත ලබා දුන් ඇය "දුරකථන තොළවල දේපළ මත ලබා දුන් ඇය" ලෙස වෙනත් කර ඇත.

7.3 සංඛ්‍යා සටහන
මුදල් සමස්තවල ප්‍රවත්තා සහ තහවුරු දුන් සාධක

රුපියල් විලියන

අයිතමය	2018 දියැ.	2019 දියැ.(අ)	2020 දියැ.	2021 අගෝ.(අ)
1. සංවේත මුදල්	961.1	932.6	964.4	1,089.3
(වාර්ශික ලක්ෂණමය වර්ධනය %)	2.3	-3.0	3.4	23.8
මහ බැංකුවේ ඉදෑධ විදේශීය වන්කම්	750.5	896.0	526.8	-83.9
මහ බැංකුවේ ඉදෑධ දේශීය වන්කම්	210.6	36.6	437.7	1,173.1
2. පමු මුදල් සාපයම (M₁)	830.8	865.5	1,177.2	1,355.2
(වාර්ශික ලක්ෂණමය වර්ධනය %)	4.7	4.2	36.0	28.0
3. ප්‍රථම මුදල් සාපයම (M₂)	7,128.3	7,624.1	9,405.7	10,513.6
(වාර්ශික ලක්ෂණමය වර්ධනය %)	13.0	7.0	23.4	21.0
3.1 ඉදෑධ විදේශීය වන්කම්	-67.0	100.7	-209.5	-701.0
මුදල් අධිකාරීන් (අ/ු)	750.5	896.0	526.8	-83.9
බලපත්‍රාලාභී වාණිජ බැංකු	-817.5	-795.3	-736.2	-617.1
3.2 ඉදෑධ දේශීය වන්කම්	7,195.3	7,523.4	9,615.2	11,214.6
දේශීය ජය	8,833.4	9,410.7	11,721.2	13,614.5
රජයට ලබා දුන් ඉදෑධ ජය	2,516.7	2,795.9	4,548.1	5,682.1
මහ බැංකුව	472.8	363.0	868.9	1,534.4
බලපත්‍රාලාභී වාණිජ බැංකු	2,043.9	2,432.9	3,679.2	4,147.7
රාජ්‍ය සංඡේරාවලට / රජය සංඡ වාණිජ ව්‍යාපාරවලට ලබා දුන් ජය	755.4	818.0	1,002.2	1,136.9
පෙළුද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ජය	5,561.4	5,796.9	6,170.9	6,795.5
(වාර්ශික ලක්ෂණමය වර්ධනය %)	15.9	4.2	6.5	15.1
අනෙකුත් අයිතම (ඉදෑධ)	-1,638.1	-1,887.3	-2,106.0	-2,399.9
4. ප්‍රථම මුදල් සාපයම (M₃)	8,729.6	9,444.5	11,461.9	12,790.1
(වාර්ශික ලක්ෂණමය වර්ධනය %)	12.0	8.2	21.4	20.2
4.1 ඉදෑධ විදේශීය වන්කම්	-133.7	88.8	-217.1	-712.9
මුදල් අධිකාරීන් (අ/ු)	750.5	896.0	526.8	-83.9
බලපත්‍රාලාභී වාණිජ බැංකු	-817.5	-795.3	-736.2	-617.1
බලපත්‍රාලාභී විශේෂිත බැංකු	-66.7	-11.9	-7.6	-12.0
4.2 ඉදෑධ දේශීය වන්කම්	8,863.3	9,355.8	11,679.0	13,503.0
රජයට ලබා දුන් ඉදෑධ ජය	3,100.0	3,483.0	5,365.7	6,594.6
මහ බැංකුව	472.8	363.0	868.9	1,534.4
බලපත්‍රාලාභී වාණිජ බැංකු	2,043.9	2,432.9	3,679.2	4,147.7
බලපත්‍රාලාභී විශේෂිත බැංකු	518.6	613.9	742.2	825.8
බලපත්‍රාලාභී මුදල් සමාගම්	64.8	73.2	75.5	86.6
රාජ්‍ය සංඡේරාවලට / රජය සංඡ වාණිජ ව්‍යාපාරවලට ලබා දුන් ජය (බලපත්‍රාලාභී වාණිජ බැංකු මගින්)	755.4	818.0	1,002.2	1,136.9
පෙළුද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ජය	7,501.1	7,793.3	8,284.5	9,033.1
(වාර්ශික ලක්ෂණමය වර්ධනය %)	14.9	3.9	6.3	13.6
බලපත්‍රාලාභී වාණිජ බැංකු	5,561.4	5,796.9	6,170.9	6,795.5
බලපත්‍රාලාභී විශේෂිත බැංකු	753.8	814.2	936.5	1,035.6
බලපත්‍රාලාභී මුදල් සමාගම්	1,185.9	1,182.2	1,177.1	1,202.0
අනෙකුත් අයිතම (ඉදෑධ)	-2,493.3	-2,738.4	-2,973.4	-3,261.6
විශේෂ සටහන:				
මුදල් ඉණකය (M _{2b})	7.42	8.18	9.75	9.65
සංසරණ ප්‍රවේශය (M _{2b} ආමානා) (අ/ු)	2.11 (අ)	2.04	1.76	-

(අ) සංගම්යින

ලියා: මූල්‍ය මහ බැංකුව

(ඇ) නාවිකාලින

(ඇ) මූල්‍ය මහ බැංකුවේ ඉදෑධ විදේශීය වන්කම් මෙන්ම රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වාණිජ කරන ලෙස රජයේ රන් පවුම් ගේෂය ද මෙති අනෙකුත් වේ.

(ඇ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව ද.උ.ඩ.නි. ඇස්ට්‍රෑලියාන්ස් මත පදනම් වේ.

නිර්ච්චන

- 1 බටිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය (AWDR), බලපෑලාහි වාණිජ බැංකු වෙතැනි සියලුම පොලී උපයන රුපියල් තැන්පත්වලට අදාළ පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
- 2 බටිත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය (AWFDR), බලපෑලාහි වාණිජ බැංකු වෙතැනි සියලුම පොලී උපයන කාලීන රුපියල් තැන්පත්වලට අදාළ පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
- 3 බටිත සාමාන්‍ය නව තැන්පතු අනුපාතිකය (AWNDR), මාසයක් තුළ බලපෑලාහි වාණිජ බැංකුවල තැන්පත් කර ඇති සියලුම පොලී උපයන නව රුපියල් තැන්පත්වලට අදාළ පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
- 4 බටිත සාමාන්‍ය නව ජ්‍යෙවර තැන්පතු අනුපාතිකය (AWNDFR), මාසයක් තුළ බලපෑලාහි වාණිජ බැංකුවල තැන්පත් කර ඇති සියලුම පොලී උපයන නව කාලීන රුපියල් තැන්පත්වලට අදාළ පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
- 5 බටිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ සාය පොලී අනුපාතිකය (AWPR), සතියක් තුළ බලපෑලාහි වාණිජ බැංකු විසින් සිය ප්‍රධාන ගෘහදෙනුකරුවන්ට ලබා දුන් කෙටි කාලීන රුපියල් සය සහ අන්තිකාමී ඝදනා වන පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ. සතියනා බටිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ සාය පොලී අනුපාතිකවල මාසික සාමාන්‍ය මින් මාසික බටිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ සාය පොලී අනුපාතිකය ගණනය කරනු ලැබේ.
- 6 බටිත සාමාන්‍ය සාය පොලී අනුපාතිකය (AWLR), බලපෑලාහි වාණිජ බැංකු විසින් සායන ලද සියලුම රුපියල් සාය සහ අන්තිකාර්මිවලට අදාළ පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
- 7 බටිත සාමාන්‍ය නව සාය පොලී අනුපාතිකය (AWNLR), මාසයක් තුළ බලපෑලාහි වාණිජ බැංකු විසින් සායන ලද නව රුපියල් සාය සහ අන්තිකාර්මිවලට අදාළ පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
- 8 බටිත සාමාන්‍ය කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාන ව්‍යාපාර නව සාය පොලී අනුපාතිකය (AWNSR), ගණනය කිරීමේදී, රුපියල් සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවලි ප්‍රතිශ්‍රීලා යෝජනා ක්‍රම ඇතුළත් නොවන අතර, බලපෑලාහි බැංකු විසින් ක්‍රුදු, කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාන ව්‍යාපාර සඳහා ලබා දුන් සියලුම නව රුපියල් සාය සහ අන්තිකාර්මිවල යොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
- 9 බටිත සාමාන්‍ය කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාන ව්‍යාපාර සාය පොලී අනුපාතිකය (AWSR), ගණනය කිරීමේදී, රුපියල් සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවලි ප්‍රතිශ්‍රීලා යෝජනා ක්‍රම ඇතුළත් නොවන අතර, බලපෑලාහි බැංකු විසින් සායන සියලුම රුපියල් සාය සහ අන්තිකාර්මිවල යොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.

